

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Hvidbog – En dagsorden for tilstrækkelige, sikre og bæredygtige pensioner«

COM(2012) 55 final

(2012/C 299/21)

Ordfører: **Petru Sorin DANDEA**

Medordfører: **Krzysztof PATER**

Kommissionen besluttede den 16. februar 2012 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

"Hvidbog – En dagsorden for tilstrækkelige, sikre og bæredygtige pensioner"

COM(2012) 55 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 27. juni 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 482. plenarforsamling den 11.-12. juli 2012, mødet den 12. juli, følgende udtalelse med 180 stemmer for, 27 imod og 19 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Offentlige pensionssystemer er et af de vigtigste elementer i det sociale sikkerhedsnet i næsten samtlige medlemsstater og en hjørnesten i EU's sociale model, da pension er den primære indtægtskilde for pensionister. EØSU beklager, at Kommissionen i sin hvidbog i højere grad fokuserer på andre aspekter af pensionssystemerne i stedet for at bestræbe sig på at finde løsninger, der kan styrke de offentlige pensioner.

1.2 Pensionssystemer fungerer ikke uafhængigt af de nationale økonomiske systemer. Derfor opfordrer EØSU medlemsstaterne til at sikre, at deres pensionspolitikker er i tæt overensstemmelse med deres politikker om arbejdsmarked, social beskyttelse samt finanspolitiske og makroøkonomiske aspekter (da pensioner finansieres af opsparinger fra lønninger i løbet af arbejdslivet eller af bidrag, der betales til private pensionsordninger), og at arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund er en aktiv del af politikudformningen.

1.3 Der er ingen universalløsning på den udfordring, som de aldrende befolkninger stiller pensionssystemerne over for. De fleste medlemsstater, som har ændret deres pensionssystemer i løbet af det seneste årti, har fokuseret politikkerne mod at nedbringe udgifterne ved at hæve den fastsatte pensionsalder og ved at skifte til et system for indeksregulering af pension, der baserer sig på prisstigninger. EØSU har allerede anført, at en højere fastsat pensionsalder ikke løser problemet med det aldrende samfund, og påpeger, at en sådan tilgang kan vise sig socialt risikabel på lang sigt, da man risikerer, at en stor gruppe pensionister ender i fattigdom.

1.4 EØSU mener, at medlemsstaterne i løbet af de kommende årtier bør omfordele velstanden. De bør skræddersy deres reformer til at øge de indtægter, der finansierer deres pensionssystemer, ved at udvide dem til alle samfunds- og erhvervsgrupper, øge beskæftigelsen, forbedre ordningerne for opkrævning af bidrag og tage hånd om sort arbejde og skatteunddragelse. EØSU bifalder, at hvidbogen meget kraftigere end tidligere kommissionsdokumenter understreger den betydning, arbejdsmarkedet og højere beskæftigelse har for en vellykket håndtering af de demografiske ændringer og ligeledes for realiseringen af de centrale pensionsmål. Det er dog beklageligt, at fremhævelsen af arbejdsmarkedets store betydning ikke afspejles mærkbart på hovedanbefalingerne vedrørende pension, som i vidt omfang er overtaget uændret fra tidligere dokumenter.

1.5 Udvalget mener, at medlemsstaterne i forbindelse med en reform af deres nationale pensionssystemer bør tage hensyn til, at pension for millioner af kommende pensionister udgør deres eneste beskyttelse mod risikoen for en alderdom i fattigdom. Følgelig opfordrer udvalget til, at man indfører standarder for minimumspensioner eller beskyttelsesordninger for pensionsindkomsten i kommende lovtjekter med henblik på at sørge for en indkomst, der ligger over fattigdomsgrænsen.

1.6 I sagens natur er pensionssystemer langsigtede organisationer. Medlemsstaterne bør derfor opstille en passende lang tidsramme for reformen af deres pensionssystemer, tilpasse dem til deres nationale økonomiske og sociale situation og sikre en bred opbakning i befolkningen. EØSU er fortalende for en sådan tilgang og minder om, at det er urimeligt, at den nuværende generation af unge arbejdstagere eller de nuværende pensionister skal betale regningen i forbindelse med en pensionsreform.

Udvalget går ind for, at man anvender en tilgang, der sikrer retfærdighed mellem generationerne, hvad angår systemets bæredygtighed og et hensigtsmæssigt ydelsesniveau, og at der sikres en rimelig levestandard.

1.7 EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fokusere på at fremme aktive foranstaltninger, der kan forlænge arbejdslivet. Det, det i den forbindelse drejer sig om, er at nærme tidspunktet for den konkrete pensionsalder til den eksisterende fastsatte pensionsalder. Dette er en af nøglerne til at sikre bæredygtige europæiske pensionssystemer. De vigtigste skridt, der skal tages i denne forbindelse, er forhandling af arbejdsbetingelserne mellem arbejdsmarkedets parter, dvs. en tilpasning af arbejdspladserne til ældre arbejdstageres kvalifikationer og helbred, hensyntagen til visse opslidende job, en forbedring af adgangen til videreuddannelse, styrket forebyggelse af invaliditet, bedre balance mellem arbejds- og familieliv og en fjernelse af juridiske eller andre hindringer for et længere arbejdsliv. Reformprocessen må omfatte en ændring af arbejdsgivernes holdning til denne aldersgruppe samt en mere positiv holdning blandt de ældre arbejdstagere, der kan få dem til at vælge at forblive længere på arbejdsmarkedet. Hvis længere arbejdsliv skal blive en realitet, er det nødvendigt at gennemføre arbejdsmarkedsreformer, der skaber betingelserne for, at virksomheder kan tilbyde kvalitetsjob. Disse politikker skal udarbejdes og gennemføres i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Efter EØSU's opfattelse skal førtidspensionsordninger ikke desto mindre bibeholdes, således at arbejdstagere, som over længere tid har arbejdet særligt tunge eller farlige erhverv, eller arbejdstagere, der i en meget tidlig alder (dvs. før deres 18. år) kom ud på arbejdsmarkedet, fortsat kan få lov til at gå tidligt på pension.

1.8 EØSU bemærker, at medlemsstaterne allerede har gjort fremskridt med deres lovmæssige reformer, men er samtidig overbevist om, at der er behov for en forbedring af supplerende pensionsordninger, da de vil få indflydelse på pensionssystemernes tilstrækkelighed og bæredygtighed i fremtiden. Udvalget er derfor alvorligt bekymret over nogle af forslagene til arbejdsmarkedsrelaterede pensioner. Da pensionsordninger er meget forskellige fra livsforsikringer, bakker udvalget ikke op om det erklærede mål for revisionen af direktivet om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser om at "opretholde ens spilleregler på basis af Solvens II", men anbefaler derimod, at der indføres skræddersyede foranstaltninger for at sikre pensionsfondenes midler efter forudgående høring af arbejdsmarkedets parter og andre interesserede parter.

1.9 Pension har til formål at sikre pensionister en indkomst, dvs. en indkomst, der erstatter den løn, de fik udbetalt i løbet af deres arbejdsliv, og som har et proportionelt forhold til denne løn. EØSU er af den overbevisning, at det i fremtiden vil være nødvendigt at mindske kløften mellem mænd og kvinders pensionsindkomst og sikre en egentlig dækning af risiciene ved alderdom blandt arbejdstagere, der har haft en atypisk profession eller en atypisk karriere. Den forskel, der stadig eksisterer blandt mænd og kvinder på arbejdsmarkedet, har alvorlige konsekvenser for de akkumulerede rettigheder og dermed også for kvinders udsigt til pensionsindkomst. EØSU opfordrer

medlemsstaterne til i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at arbejde på løsninger, der kan mindske forskellene i pensionsrettighederne mellem mænd og kvinder, som skyldes lovgivning og praksis på arbejdsmarkedet.

1.10 EØSU opfordrer Kommissionen til at gennemføre planerne om at anvende en del af ESF i løbet af programmeringsperioden for 2014-2020 til at støtte projekter, der er rettet mod at få ældre arbejdstagere i beskæftigelse eller at tilskynde til et længere arbejdsliv. Der bør også gives støtte til uddannelsesprojekter rettet mod at øge arbejdstageres finansielle færdigheder, især hvad angår pensionsplanlægning. EØSU mener, at arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer samt andre offentlige organer bør spille en vigtig rolle i fremme af disse projekter.

2. Indledning

2.1 Den 16. februar (senere end planlagt) udsendte Kommissionen sin hvidbog om *en dagsorden for tilstrækkelige, sikre og bæredygtige pensioner* efter en høringsproces, som blev iværksat af Kommissionens grønbog fra juli 2010. Selv om Kommissionen har fulgt en række anbefalinger fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om emnet, har den ikke skiftet holdning vedrørende de løsninger, som medlemsstaterne bør gennemføre for at tilvejebringe bæredygtige og sikre pensionssystemer i forbindelse med de aldrende befolkninger, og lægger vægt på at nedsætte pensionsudgifterne frem for at øge indtægterne med henblik på at finansiere pensionerne, og det anbefales endvidere at lave en kobling mellem pensionsalderen og den længere levetid – alle forslag, som udvalget gentagne gange allerede har kritiseret.

2.2 For at bakke op om behovet for en pensionsreform anvender Kommissionen statistikker, der kan give et vildledende billede af de problemer, der skyldes de aldrende befolkninger. F.eks. sammenligner hvidbogens Figur 1 den forventede udvikling i antallet af personer i alderen 60+ og antallet af personer i alderen 20 til 59 og viser, at antallet af personer i den første aldersgruppe forventes af stige med to millioner hvert år i løbet af de næste 20 år, mens antallet af personer i den anden aldersgruppe vil falde med gennemsnitligt 1 million hvert år. I år 2020 vil den fastsatte pensionsalder i de fleste medlemsstater være 65 eller højere, hvilket betyder, at aldersgruppen over 60 år vil omfatte både arbejdstagere og pensionister. I tråd med tidligere anbefalinger⁽¹⁾ mener EØSU, at man bør anvende den samlede forsørgervote til at vurdere den aldrende befolknings indvirkning på finansieringen af de sociale sikringsystemer, da kvoten giver et præcist indtryk af de reelle finansieringsbehov. Dette anerkender Kommissionen i hvidbogen. EØSU bifalder i den henseende, at hvidbogen meget kraftigere end tidligere kommissionsdokumenter understreger den betydning, arbejdsmarkedet og højere beskæftigelse har for en vellykket håndtering af de demografiske ændringer og ligeledes for realiseringen af de centrale pensionsmål. Det er dog beklageligt, at fremhævelsen af arbejdsmarkedets store betydning ikke afspejles mærkbart på hovedanbefalingerne vedrørende pension, som i vidt omfang er overtaget uændret fra tidligere dokumenter.

(1) EUT C 318 af 29.10.2011, s. 1-8.

2.3 Kommissionen mener, at vellykkede pensionsreformer i medlemsstaterne er en væsentlig faktor for en velfungerende økonomisk og monetær union, som vil påvirke EU's evne til at nå to af de fem mål i Europa 2020-strategien – forøgelse af beskæftigelsesfrekvensen til 75 % og reduktion af antallet af personer, som er truet af fattigdom, med mindst 20 millioner. Dog har EØSU påpeget ⁽²⁾, at mange af de spareforanstaltninger, som medlemsstaterne har gennemført for at håndtere følgerne af den finansielle og nationale gældskrise, kan skade mulighederne for at indfri disse mål. Foranstaltninger for finansiell stabilitet skal altid suppleres med beskæftigelsesfremmende investeringer og vækstfremmende foranstaltninger.

2.4 Kommissionen har til hensigt at foreslå politiske retningslinjer og tiltag til medlemsstaterne for at tage hånd om de identificerede reformbehov, bl.a. i de landespecifikke henstillinger (2011) i forbindelse med det europæiske semester. EØSU beklager, at disse henstillinger især handler om at hæve den fastsatte pensionsalder og ændre systemerne for indeksregulering af pensioner. For visse medlemsstater, der har indgået stand by-aftaler med IMF, Verdensbanken og Kommissionen, har henstillingerne omfattet løsninger såsom midlertidig fastfrysning eller endda reduktion af pensionernes værdi.

3. Generelle bemærkninger

3.1 De nuværende udfordringer på pensionsområdet

3.1.1 EØSU er enig med Kommissionen i, at pensionernes bæredygtighed og tilstrækkelighed afhænger af, i hvor stort omfang de er understøttet af bidrag, skatter og opsparinger. Dog stammer disse midler ikke udelukkende fra personer i beskæftigelse, men også fra pensionisterne selv. Med andre ord skal alle langsigtede prognoser vedrørende balancen mellem aktive skatteydere og pensionsmodtagere tage dette i betragtning.

3.1.2 De offentlige pensionssystemer er den primære indtægtskilde for pensionister i næsten alle medlemsstater. Derfor er det afgørende at gøre en stor indsats for at sikre, at de forbliver bæredygtige og økonomisk overkommelige. EØSU finder, at finansieringen af offentlige systemer bedst sikres ved en høj beskæftigelsesfrekvens og supplerende finansieringsforanstaltninger, som er blevet gennemført i nogle medlemsstater (f.eks.: tilskud over budgettet, andre indtægtskilder, reserve- og stabilitetsfonde). Disse pensionssystemer tager udgangspunkt i princippet om solidaritet og skaber solidaritet mellem og inden for generationerne, hvilket gavner den sociale samhørighed. Desuden gør nogle medlemsstater det muligt at optjene pensionsrettigheder, når man er arbejdsløs eller ikke arbejder på grund af sygdom eller af familiemæssige årsager. Systemerne beviste deres rolle som finansielle stabilisatorer under finanskrisen i 2008, selv om befolkningens pensioner i visse medlemsstater blev negativt påvirket. På den anden side har visse private fondsbaserede pensionsordninger, der investerede dele af deres aktiver i yderst risikable finansielle produkter,

måttet lide store tab, hvilket har ført til, at mange pensionister oplevede en nedskæring i deres pension. Beslutningstagerne bør overveje nedskæringernes effekt på den overordnede efterspørgsel set i lyset af, at sociale ydelser ikke blot er "udgifter", da de giver en tredjedel af EU's befolkning handle- og købekraft.

3.2 Sikring af pensionssystemernes finansielle bæredygtighed

3.2.1 Ifølge Kommissionen kan pensionerne stige med 2,5 procentpoint af BNP (gennemsnit for EU) frem til 2060. Som fremhævet i tidligere udtalelser foreslår EØSU, at medlemsstaterne udviser forsigtighed i anvendelsen af disse tal til fremme af pensionsreformer, da mange af dem baserer sig på langsigtede antagelser, som ikke altid holder stik i praksis. Dog er der på nuværende tidspunkt en forskel på 9 procentpoint af BNP i medlemsstaternes udgifter til pension fra 6 % i Irland til 15 % i Italien. Dette viser, at der kan være fleksibilitet i sammensætningen af de offentlige udgifter, uden at dette har en bemærkelsesværdig effekt på konkurrenceevnen i medlemsstater, som ud fra et cyklisk perspektiv muligvis har højere udgifter til de sociale sikringssystemer.

3.2.2 De reformer af pensionssystemet, som medlemsstaterne har foretaget i løbet af de seneste ti år, har primært haft fokus på at nedbringe udgifterne ved at hæve den fastsatte pensionsalder og ved at skifte til et system for indeksregulering af pension i et dominerende eller enkelt prisindeks. EØSU mener, at denne sidste ændring kan have skadelige virkninger på lang sigt, der kan forårsage en kraftig udhuling af pensionerne. Ifølge en undersøgelse fra ILO ⁽³⁾ kan en forskel på blot 1 procentpoint mellem lønstigninger og stigninger i pensionen over en periode på 25 år resultere i en reduktion i pensionerne på 22 %.

3.2.3 Nationale pensionssystemer fungerer ikke uafhængigt af de nationale økonomier. I realiteten er de delsystemer, der interagerer med andre systemer på nationalt og globalt plan. Derfor mener EØSU, at medlemsstaterne de næste ti år bør fokusere deres bestræbelser på at øge indtægterne for at sikre pensionssystemernes finansielle bæredygtighed. Denne stigning opnås ikke udelukkende ved at øge antallet af beskæftigede bidragsydere og forlænge arbejdslivet, men kræver også en bedre forvaltning af de offentlige finanser samt bestræbelser på at bekæmpe skatteunddragelse og sort arbejde. En bæredygtig vækst og et højt beskæftigelsesniveau ville skabe gunstige omstændigheder for pensionssystemerne. Hvis længere arbejdsliv skal blive en realitet, er det nødvendigt at gennemføre arbejdsmarkedsreformer, der skaber betingelserne for, at virksomheder kan tilbyde kvalitetsjob. Desuden kan rimelige arbejdsvilkår, der gør det lettere for arbejdstagere at forene arbejde og familiemæssigt ansvar, bidrage til en stigning i fødselstallet og dermed lette noget af det pres, som den aldrende befolkning lægger på pensionssystemerne. Der er samtidig behov for foranstaltninger, der gør den enkelte mere parat til at arbejde længere, til livslang læring og til at leve sundt.

⁽²⁾ EUT C 143 af 22.5.2012, s. 23-28.

⁽³⁾ ILO: Pension Reform in Central and Eastern Europe, 2011, s. 16, ISBN 978-92-125640-3 (web pdf).

3.2.4 I tråd med tidligere udtalelser påpeger EØSU, at pensionsreformer (herunder overgangen fra 100 % pay-as-you-go-ordninger til blandede pensionssystemer, der består af obligatoriske pay-as-you-go-ordninger og fondsbaserede ordninger), der ændrer finansieringen af pensionsordningerne ved at øge de eksplicitte forpligtelser for den offentlige sektor og reducere de implicitte forpligtelser, ikke bør lide på kortere sigt på grund af den højere eksplicitte offentlige gæld⁽⁴⁾. Derfor bør man se nærmere på en revision af bestemmelserne i stabilitets- og vækstpagten.

3.3 Opretholdelse af tilstrækkelige pensionsydelse

3.3.1 Kommissionen anerkender, at de gennemførte pensionsreformer i de fleste medlemsstater vil føre til lavere dækningsgrader for pensionssystemerne. Da pension er den primære indtægtskilde for ældre europæere, mener EØSU, at medlemsstaterne bør prioritere, at der opretholdes pensionsydelser, der kan sikre en værdig levestandard.

3.3.2 Regeringerne er ansvarlige for at sikre, at alle ældre europæere har en tilstrækkelig pension. Derfor mener EØSU, at medlemsstaterne bør overveje at vedtage en udførlig definition af, hvad der forstås ved en tilstrækkelig pension i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

3.3.3 For kommende generationer af pensionister vil tilstrækkeligheden af deres indkomst i stigende grad afhænge af yderligere fondsbaserede pensionssøjler. Dog påpeger udvalget, at nogle af de medlemsstater, der fremmede obligatoriske fondsbaserede pensionsordninger, som finansieredes ved at overføre en del af bidragene fra det offentlige pensionssystem, har valgt at stoppe disse ordninger, primært på grund af det underskud, de medførte i de offentlige budgetter. EØSU går ind for arbejdsmarkedsrelaterede fondsbaserede pensionsordninger, der etableres og forvaltes af repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdstagere, og opfordrer Kommissionen til at yde støtte til arbejdsmarkedets parter til at øge deres administrative kapacitet inden for dette område.

3.3.4 I lyset af den gradvise overgang til supplerende fondsbaserede pensionsordninger, herunder navnlig ordninger, der er knyttet til arbejdsmarkedsdeltagelse, er det meget vigtigt, at medlemsstaterne sikrer tilstrækkelige pensioner til personer, der gennem hele deres voksenliv har befundet sig uden for arbejdsmarkedet. Personer, der er udelukket fra det almindelige arbejdsmarked pga. alvorlige handicap eller alvorlige og komplekse sociale problemer, skal således garanteres tilstrækkelige pensioner for at undgå endnu større sociale uligheder, når de er ældre.

3.4 Forøgelse af kvinders og ældre arbejdstageres arbejdsmarkedsdeltagelse

3.4.1 Kommissionen understreger, at den økonomiske forsørgerbyrde kan forblive under 80 %, hvis EU indfrier Europa 2020-strategiens beskæftigelsesmål med en beskæftigelsesgrad på 75 % i aldersgruppen 20-64, og hvis der gøres

yderligere fremskridt i løbet af de følgende årtier. Dette betyder, at den aldrende befolknings pres på pensionssystemerne fortsat vil være tåleligt.

3.4.2 EØSU er ikke enig med Kommissionens synspunkt om, at en fast pensionsalder vil skabe voksende skævheder mellem aktive år og år som pensionist. Igennem de seneste års pensionsreformer har de fleste medlemsstater knyttet retten til tidlig pension sammen med antallet af år i arbejde, hvilket i høj grad har reduceret antallet af berettigede arbejdstagere. Efter udvalgets mening bør tidlige pensioneringsordninger bibeholdes for at sikre, at arbejdstagere, der har arbejdet lange perioder i anstrengende eller farlige jobs, eller som indtrådte meget tidligt på arbejdsmarkedet (før de fyldte 18), har retten til at trække sig tilbage tidligt.

3.4.3 Udvalget har i flere udtalelser udtrykt sine synspunkter⁽⁵⁾ vedrørende de nøglefaktorer, som medlemsstaterne bør tage i betragtning, når de gennemfører reformer, der sigter mod at forlænge arbejdslivet, og glæder sig over, at Kommissionen har inddraget flere af dem i sin hvidbog. Dog mener udvalget, at der på medlemsstatsniveau er lang vej til, at man har sørget for, at arbejdspladserne i nødvendig grad er tilpasset ældre arbejdstageres færdigheder og helbredssituation.

3.5 Medlemsstaternes og EU's rolle på pensionsområdet

3.5.1 EØSU bifalder Kommissionens beslutning om en helhedspræget tilgang til pensionsreformer i betragtning af størrelsen af de makroøkonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer vedrørende pensioner, og af at der er indbyrdes sammenhæng mellem disse. Selv om medlemsstaterne har det primære ansvar for at udforme deres pensionssystemer, bør Kommissionen gøre kreativt brug af de redskaber, den har til rådighed, med henblik på at yde en stærk støtte til medlemsstaterne i forbindelse med pensionsreformerne, men da man generelt forsøger at undgå tilbageskridt, bør disse ske, uden at man påvirker rettigheder eller vedtager nye regler inspireret af den nuværende recession, der kan være skadelige for befolkningens interesser, når økonomien er kommet på ret køl igen. I henhold til Europa 2020-strategien og den nye europæiske forvaltningsramme har Kommissionen et tilstrækkeligt bredt råderum til at fremme løsninger i forbindelse med pensionsreformer og bør huske på, at pensioner ikke er opsparinger. EØSU opfordrer desuden Kommissionen til at forfølge ideen om at anvende en del af ESF i løbet af programmeringsperioden for 2014-2020 til at støtte projekter, der er rettet mod at få ældre arbejdstagere i beskæftigelse eller at tilskynde til et længere arbejdsliv. I gennemførelsen af sådanne projekter bør det være et krav, at man inddrager arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund.

3.5.2 Da beskæftigelse og vækst i arbejdsproduktiviteten bør være fokusområder for medlemsstater, der står over for udfordringen med den aldrende befolknings indvirkning på deres pensionssystemer, anbefaler EØSU, at alle politikker, regeringerne har planer om at gennemføre, først godkendes af arbejdsmarkedets parter.

⁽⁴⁾ Denne situation ses stadig i de medlemsstater, der har udviklet supplerende pensionsordninger, og som finansierer dem ved hjælp af en del af de offentlige pensionsfonde.

⁽⁵⁾ EUT C 318 af 29.10.2011, s. 1-8, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 1-8, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 10-16.

3.6 Behovet for pensionsreformer

3.6.1 Vedrørende Kommissionens henstillinger til medlemsstaterne i de årlige vækstundersøgelser 2011 og 2012 finder EØSU, at:

- a. en forhøjelse af den faktiske pensionsalder må ske ved hjælp af politikker, som forhandles på plads med arbejdsmarkedets parter, og som tilskynder til et længere arbejdsliv, og ikke ved hjælp af automatiske mekanismer, der forhøjer den fastsatte pensionsalder, hvilket Kommissionen anbefaler;
- b. en begrænsning af adgangen til tidlig pension bør tage hensyn til den særlige situation, som visse grupper af arbejdstagere står i, særligt de, der har haft et anstrengende eller farligt arbejde, og de, der begyndte deres arbejdsliv meget tidligt (før 18-årsalderen).
- c. en forlængelse af arbejdslivet ved hjælp af bedre adgang til uddannelsesprogrammer, tilpasning af arbejdspladserne til en mere mangfoldig arbejdsstyrke, udvikling af beskæftigelsesmulighederne for ældre arbejdstagere, støtte til aktiv og sund aldring samt fjernelse af juridiske eller andre hindringer, der forhindrer ældre i at komme i beskæftigelse, er de bedste metoder til at forhøje den faktiske pensionsalder;
- d. en udligning af den fastsatte pensionsalder for mænd og kvinder bør finde sted inden for en tidsramme, der tager hensyn til de enkelte medlemsstaters arbejdsmarkedssituation. Der bør gøres særlige bestræbelser på at udligne forskellene mellem mænd og kvinders pensionsrettigheder;
- e. tilskyndelse til etablering af supplerende pensionsopsparinger bør ske med input fra arbejdsmarkedets parter, særligt i form af arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, da de viste sig at være mere sikre end andre typer fondsbaserede ordninger under finanskrisen, samt private opsparinger med målrettede skattefordele, særligt for de grupper, der ikke har råd til disse tjenester.

3.7 Balance mellem erhvervsaktive år og pensionsår

3.7.1 EØSU mener, at medlemsstaterne kan støtte en forhøjelse af den faktiske pensionsalder, hvilket er lig med en forlænget periode i arbejde, ved hjælp af aktive foranstaltninger, der tilskynder til et længere arbejdsliv på frivillig basis. En automatisk forhøjelse af den fastsatte pensionsalder på grundlag af forventede stigninger i midllevetiden kan vise sig at have en uheldig virkning, hvis mange ældre arbejdstagere, særligt de, der har helbredsproblemer, i stedet må modtage finansiel støtte fra andre søjler i det sociale sikringsystem⁽⁶⁾.

3.7.2 EØSU er enig med Kommissionen i, at pensionsreformer ikke bør udformes, således at regningen skal betales af generationer af yngre arbejdstagere eller af nuværende pensionister. Det er muligt for medlemsstaterne at gennemføre reformtiltag, der ikke påvirker hverken arbejdstagernes eller pensionisternes interesser.

3.7.3 Udvalget anbefaler medlemsstaterne at tage behørigt hensyn til arbejdstagere, der i lange perioder har haft et anstrengende eller farligt arbejde, og de, der begyndte deres arbejdsliv meget tidligt (før de fyldte 18) i gennemførelsen af foranstaltninger, der skal begrænse adgangen til tidlig pensionering. For mange arbejdstagere i disse kategorier vil en begrænsning af deres adgang til tidlig pensionering i praksis betyde, at man fratager dem deres pensionsrettigheder. Kommissionen anerkender, at arbejdstagere i disse grupper har en lavere forventet levetid og et dårligere helbred sammenlignet med andre arbejdstagere. Sådanne ordninger bør forblive en sag for medlemsstaterne alt efter deres nationale praksis og omstændigheder og bør baseres på aftaler med arbejdsmarkedets parter.

3.7.4 EØSU anerkender Kommissionens holdning til behovet for, at medlemsstaterne gennemfører reformer, der fokuserer på at fremme et længere arbejdsliv. Ved blot at forhøje den fastsatte pensionsalder eller skære i pensionerne ved at ændre indekseringssystemet risikerer man at placere millioner af pensionister under fattigdomsgrænsen.

3.7.5 Ifølge en undersøgelse fra Eurostat⁽⁷⁾ er 35 % af arbejdstagere i alderen 50-69 villige til at arbejde, efter de er fyldt 65. EØSU anerkender Kommissionens synspunkt om, at en blandt flere løsninger er at fjerne hindringerne for et længere arbejdsliv.

3.7.6 Kommissionen anerkender, at man ikke kan mindske pensionsforskellene mellem mænd og kvinder ved blot at udligne den fastsatte pensionsalder, og opfordrer medlemsstaterne til at anvende en blanding af pensions- og beskæftigelsespolitikker for at udjævne disse forskelle. Som en del af revisionen af pensionslovgivningerne i EU anmoder EØSU Kommissionen om at indføre bestemmelser, der har til formål at udligne kønsforskellene.

3.8 Udformning af supplerende private pensionsopsparinger

3.8.1 EØSU bifalder Kommissionens beslutning om at forbedre pensionslovgivningerne i EU. Dog mener udvalget, at der bør tages hensyn til både aspekter vedrørende pensionskassernes grænseoverskridende virksomhed og arbejdstagernes mobilitet og til problemstillinger i forbindelse med tilsyn med og overvågning af pensionsinstitutter, administrative omkostninger og forbrugeroplysning og -beskyttelse.

⁽⁶⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 38-44.

⁽⁷⁾ "Active ageing and solidarity between generations – a statistical portrait of the European Union 2012", s. 57.

3.8.2 EØSU støtter Kommissionens forslag om at udvikle pensionsoplysningstjenester i EU ved at forbinde nationale tjenester. Dette ville være en stor fordel for personer, der har arbejdet i flere medlemsstater.

3.8.3 Hvidbogen har ikke den rette indstilling til at støtte en omkostningseffektiv ydelse af arbejdsmarkedsrelaterede pensioner og dermed disses fremtidige vækst. Helt konkret er EØSU imod det fastsatte mål om at revidere direktivet om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser med henblik på "at opretholde ens spilleregler på basis af Solvens II". Sådanne foranstaltninger kan ikke begrundes i et behov for at opretholde ens spilleregler med de forsikringsbaserede pensionsfonde, da de ikke fungerer på samme måde. I de fleste tilfælde opererer pensionsfonde ikke på detailmarkederne og/eller er nonprofitorganisationer. De udbydes som regel gennem en arbejdsgiver eller en gruppe af arbejdsgivere i en sektor, hvorimod pensionsforsikringsordninger også kan udbydes til enkeltpersoner. Pensionsfonde har en kollektiv natur (de er omfattet af en kollektiv aftale). Dog støtter udvalget Kommissionens løfte om at gennemføre skræddersyede tiltag for at sikre pensionsfondenes midler.

3.8.4 Ud over de offentlige pensionssystemer er der også blevet udviklet yderligere supplerende kollektive systemer. Da sidstnævnte giver pensionister en ekstraintægt, bør de udbydes til alle arbejdstagere. De bør dog ikke være et alternativ til den offentlige pension, og da de er baseret på kollektive

aftaler, må de under ingen omstændigheder skade dette system. Alle arbejdstagere inden for en sektor eller en virksomhed bør have adgang til disse supplerende systemer, som desuden behandler mænd og kvinder på lige vilkår. Det er ydermere vigtigt, at arbejdsmarkedets parter inddrages i gennemførelsen og overvågningen af forvaltningen af disse systemer. Ud over de supplerende pensionssystemer, som sædvanligvis tager form af investeringsfonde, bør arbejdsmarkedets parter sigte mod at finde løsninger, der dækker andre risici, som ofte går ud over fremtidige pensionsindtægter (såsom livslange risici, sygdomsperioder eller endda i tilfælde af arbejdsløshed eller arbejdsfravær af familiemæssige årsager) med henblik på at sikre et tilstrækkeligt niveau i de fremtidige pensioner.

3.9 Indførelse af EU-instrumenter

3.9.1 EØSU anmoder Kommissionen om at anvende alle tilgængelige juridiske, finansielle og koordinerende instrumenter for at støtte medlemsstaternes bestræbelser på at sikre tilstrækkelige og sikre pensionssystemer. Desuden er det afgørende at inddrage civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter i alle stadier af høringen, udformningen og gennemførelsen af politikker i forbindelse med pensionsreformer for at sikre, at ovennævnte mål indfries. Samtidig er det vigtigt at måle virkningen af forslag til EU-lovgivning på pensionssystemerne (særligt på deres stabilitet og fremtidige pensionsniveauer), når disse forslag ikke har direkte forbindelse til pensionssystemerne.

Bruxelles, den 12. juli 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag fik mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer, men blev i henhold til forretningsordenens artikel 54, stk. 3, forkastet under debatten:

Punkt 3.6.1, litra b

Ændres som følger:

"b. en begrænsning af adgangen til tidlig pension bør tage hensyn til den særlige situation, som visse grupper af arbejdstagere står i, særligt de, der har haft et anstrengende eller farligt arbejde, og de, der begyndte deres arbejdsliv meget tidligt (før 18-årsalderen)."

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 88
Stemmer imod: 124
Stemmer hverken for eller imod: 14

Punkt 3.7.1

Ændres som følger:

"EØSU mener, at medlemsstaterne kan støtte en forøgelse af den faktiske pensionsalder, hvilket er lig med en forlænget periode i arbejde, ved hjælp af aktive foranstaltninger, der kan tilskynde til et længere arbejdsliv ud over den lovbestemte pensionsalder på frivillig basis. En automatisk forøgelse af den fastsatte pensionsalder på grundlag af forventede stigninger i middellevetiden kan vise sig at have en uheldig virkning, hvis mange ældre arbejdstagere, særligt de, der har helbredsproblemer, i stedet må modtage finansiel støtte fra andre søjler i det sociale sikringsystem⁶."

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 80
Stemmer imod: 135
Stemmer hverken for eller imod: 10

Punkt 3.7.3

Ændres som følger:

"Udvalget anbefaler medlemsstaterne at tage behørigt hensyn til arbejdstagere, der i lange perioder har haft et anstrengende eller farligt arbejde, og de, der begyndte deres arbejdsliv meget tidligt (før de fyldte 18) i gennemførelsen af foranstaltninger, der skal begrænse adgangen til tidlig pensionering. For mange arbejdstagere i disse kategorier vil en begrænsning af deres adgang til tidlig pensionering i praksis betyde, at man fratager dem deres pensionsrettigheder. Kommissionen anerkender, at arbejdstagere i disse grupper har en lavere forventet levetid og et dårligere helbred sammenlignet med andre arbejdstagere. Sådanne ordninger bør forblive en sag for medlemsstaterne alt efter deres nationale praksis og omstændigheder og bør baseres på aftaler med arbejdsmarkedets parter."

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 88
Stemmer imod: 124
Stemmer hverken for eller imod: 14